

INVENTARIS

VAN DE OUDE ARCHIEVEN VAN

WESTSTELLINGWERF TOT 1 JANUARI 1812

EN VAN

DE GEMEENTE NOORDWOLDE, SONNEGA

EN WOLVEGA VAN 1812-OKTOBER 1816

Door mevrouw J. Ruseler. November, 1984.

INHOUD

Inleiding

1. Geschiedenis

- 1.1. Friesland en de Stellingwerven.
- 1.2. Friesland tot de Saksische tijd 1504.
- 1.3. De Stellingwerven tot de Saksische tijd 1504.
- 1.4. De Saksische tijd in Friesland 1504-1524.
- 1.5. De Bourgondische tijd in Friesland 1524-1577.
- 1.6. De tijd van de Opstand en Republiek in Friesland 1577-1795
- 1.7. De tijd van de Bataafse Republiek, het Koninkrijk Holland en de inlijving bij het Franse keizerrijk in Friesland 1795-1813.

2. Bestuursinrichting

- 2.1. De Saksische ordonnantie 1504.
- 2.2. De grietenij in de tijd van de Republiek.
- 2.3. Ontwikkelingen op het gebied van plaatselijk bestuur en rechtspraak tussen 1795 en 1812.
- 2.4. De mairiën.
- 2.5. Gewestelijke vergaderingen in Friesland van de Saksische tijd tot het einde van de Republiek.
- 2.6. Staatsbestuur en gewestelijke vergaderingen in Friesland in de Franse tijd.

3. Financiën en belastingen

- 3.1. Financiën.
- 3.2. Belastingen.

4. Armenzorg

5. Geschiedenis van het archief

6. Inventarisatie van de archieven van vóór 1816

Aanhangsel I

Aanhangsel II

Aanhangsel III

Literatuur

Inventaris

Gedrukte delen, die zich bij het archief bevinden zonder ertoe te behoren en daarom ook niet in de inventaris zijn opgenomen.

INLEIDING

Het nader ingaan op historische achtergronden in de inleiding tot een inventaris mag geen gewoonte zijn, wanneer een handbibliotheek bij de bewaarplaats ontbreekt, kan een uitzondering hierop van nut zijn. In een beknopt overzicht wordt hieronder de ontwikkeling van de Stellingwerven naast en met de rest van Friesland tegen de achtergrond van de Nederlandse gewesten als geheel geschetst.

1. Geschiedenis

1.1. Friesland en de Stellingwerven

De geschiedenis van Friesland en de Stellingwerven is niet altijd gelijklopend. Tot de inhuldiging van hertog Albrecht van Saksen in 1498 ontwikkelen de Friezen en de Stellingwerfers zich naast elkaar, grote overeenkomst, maar ook verschillen vertonend. Was er sinds de 12e eeuw, misschien ten gevolge van geïmmigeerde Friezen in de Stellingwerven, sprake van een geleidelijk naar elkaar toegroeien van de bewoners van de Stellingwerven naar die van Friesland, van een eenheid kunnen wij pas spreken sinds het laatste decennium van de 15e eeuw, toen de Stellingwerven in Friesland werden opgenomen.

1.2. Friesland tot de Saksische tijd 1504

Reeds door de Romeinse schrijvers worden de Friezen genoemd. Na een onduidelijke periode breidde de Frankische expansie zich in de 7e eeuw uit tot het Friese gebied. In die tijd werd het land ook gekerstend. Blijkens de Lex Frisionum, een codificatie van Fries gewoonrecht uit de 8e eeuw, bewoonden de Friezen het kustgebied tussen Zwin en Wezer. Sedert Karel de Grote heersten in Friesland graven, de zogenaamde Friese graven, die de koning vertegenwoordigden in zaken van openbare orde, belastinginning en aanstelling van lagere ambtenaren. Bij het verdelen van het Frankische rijk kwam Friesland bij Oost-Francië, het latere Duitse rijk (870). In de 11e eeuw bestonden op het grondgebied van de huidige provincie Friesland drie graafschappen, zeer los met elkaar verbonden en praktisch zelfstandig: Westergo, Oostergo en Stavoren, waar de graven van Brunswijk het bestuur in handen hadden. Ontrouw van één van hen heeft koning Hendrik IV ertoe gebracht het graafschap Stavoren in 1081 aan de bisschop van Utrecht te schenken. Oostergo en Westergo volgden acht jaar later. De rechten van de Brunswijkse graven zijn tenslotte aan de graven van Holland gekomen door vererving. Zodoende botsten de belangen van de bisschoppen van Utrecht en de graven van Holland in het Friese. Ontevreden Friezen maakten zich ten slotte vrij van alle grafelijk gezag en eisten het recht op direct onder de koning/keizer te staan. De graven van Holland hebben hun aanspraken op Friesland nooit opgegeven; hun veldtochten hebben echter nooit blijvende resultaten gehad. Ondertussen ontstonden er kleine onafhankelijke staatjes, waar de politieke zeggenschap berustte bij het "meene Lant", dat wil zeggen de eigenerfde boeren, die twee- of driemaal per jaar vergaderden. Later hebben deze zich weer opgesplitst in grietenijen, waar eveneens voor belangrijke zaken de eigenerfden bijeenkwamen. Uit hun midden kozen zij een voorzitter, de grietman, die naast bestuurszaken gestadig toenemende juridische bevoegdheden kreeg.

1.3. De Stellingwerven tot de Saksische tijd 1504

De Stellingwerven liggen in het zuidelijke deel van de huidige provincie Friesland. In vroeger tijden stonden ze van nature open naar het graafschap Drenthe en werden ze door de rivieren Tjonger, Linde en Kuinder van Friesland en het Oversticht gescheiden. De Drenthen en de Stellingwerfers zijn Saksers. Naast overeenkomsten in taal, volksaard en gebruiken vertonen hun grondgebruik en landbouwbedrijven gelijkenis. Ook kerkelijk behoorden Drenthe en de Stellingwerven met Vollenhove tot hetzelfde gebied. De grenzen van de dekenaten, groepen van parochies, vielen doorgaans samen met die van gouwen en graafschappen. Op het gebied van de rechtsinstellingen bestonden er grote overeenkomsten met Friesland. Ook in de Stellingwerven vormden de "volle" hoeven, dat wil zeggen stemhebbende hoeven, samen de gemeente.

In 944 had keizer Otto I aan de bisschop van Utrecht het recht van hoge jacht en wildban in de gouw Drenthe geschonken. Een tweede oorkonde verschaftte hem hetzelfde recht in een gebied dat de Stellingwerven omvat moet hebben. Meer dan aanspraken hielden deze rechten overigens niet in.

Wanneer de bisschop na het Congres van Worms (1122) dan ook de steun van de keizer moet gaan ontberen, kon het niet anders of er moet een tijd van opstand volgen. De bisschop probeerde met militaire middelen zijn gezag te handhaven. In dezelfde tijd voltrok zich de afscheiding van de Stellingwerven van de eenheid, die zij met Drenthe en Vollenhove vormden. Het gebied van Vollenhove, dat toen groter was dan nu, volgde dit voorbeeld. Ook kerkelijk keerde men Drenthe de rug toe. In 1328 scheidden zich 12 parochies van Drenthe af om zich te voegen bij de "Vriezen van Stellingwerf". De Stellingwerven waren dus opgebouwd uit parochies, die eens tot Drenthe en Vollenhove behoord hebben. Toen de bisschop van Utrecht begin 14e eeuw een sterkte in Steenwijkerwold liet bouwen, voelden de Stellingwerfers zich bedreigd en vernielden deze sterkte tijdens de afwezigheid van de bisschop. Dit succes werd bij zijn terugkomst snel afgestraft; bovendien werden de Stellingwerfers in de ban gedaan. De onderhandelingen, die moesten leiden tot opheffing van deze ban, waren aanleiding tot het opleggen van boetes, die de Stellingwerfers wel toezegden, maar evenmin betaalden, als dat ze tevoren ooit op tijd de aan de bisschop verschuldigde pacht betaald hadden. Zelfstandigheid hangt af van de erkenning van anderen; wanneer in 1396 de Stellingwerfers op grond van een jaar tevoren gesloten verdrag de Friezen hielpen tegen de graaf van Holland, worden zij vanwege hun vrijwillige steun apart vermeld. Toen de Friezen hierbij het onderspit dolven, werd Friesland, inclusief de Stellingwerven, onderworpen, waardoor de laatsten vanaf dat moment twee heren kenden. Geldelijke verplichtingen tegenover de Hollandse graaf werden door de Stellingwerfers evenmin nagekomen als tegenover de bisschop van Utrecht. Verdragen met respectievelijk Drenthe en Groningen in de tweede helft van de 15e eeuw betreffende wederzijdse bijstand en uitlevering van misdadigers, benadrukken, dat de Stellingwerfers zich volledig autonoom beschouwden. De oorkonden die deze overeenkomsten bevestigden, waren dan ook officieel van hun zegels voorzien.

1.4. De Saksische tijd in Friesland 1504-1524

De vestiging van de souvereiniteit bepaalt deze periode. Door vererving had keizer Maximiliaan van Oostenrijk recht op Friesland gekregen. In 1498 stuurde hij een leger onder aanvoering van Albrecht van Saksen, die voor 250.000 goudguldens Friesland als "gubernator" namens het Duitse rijk in pandbezit kreeg. Gezamenlijk verzet van Friesland en de Stellingwerven haalde niets uit; zij moesten de hertog inhalen. Via deze keizerlijke stadhouder stonden de vrijheidslievende Friezen dus rechtstreeks onder de keizer. Albrecht's zoon en opvolger, George, trachtte orde op zaken te stellen en vaardigde de zogeheten Saksische ordonnantie uit (1504). De centraliserende maatregelen, die deze bevatte en de invoer van belastingen en accijnzen riepen behoorlijke weerstand op. Zij werden echter krachtig doorgevoerd. Naar buiten was de positie van George echter zo zwak, dat hij voor 100.000 goudguldens zijn rechten overdroeg aan Karel V. Na enige strijd, nog met steun van de hertog van Gelre, werd in Friesland Karels gezag algemeen erkend na 1523.

1.5. De Bourgondische tijd in Friesland 1524-1577

De Bourgondisch-Habsburgse opvolging verliep niet zonder slag of stoot. Karel V moest zijn rechten nog militair afdwingen. Vanaf 1524 kon hij Friesland tot één van zijn gewesten rekenen, die door een landvoogdes vanuit Brussel bestuurd werden. Van de drie stadhouders onder haar werd Schenk van Toutenburg stadhouder over de vier noordelijke provincies, voor de inlijving waarvan deze zich ook militair had ingezet. De regering van Karel V volgde in de voetsporen van de Saksische maatregelen. Ook deze centralisering vanuit Brussel werd door de Friezen als bezwaarlijk ondervonden.

1.6. De tijd van de Opstand en Republiek in Friesland 1577-1795

Friesland is aan de zijde van de Opstand tegen Filips II, de zoon van Karel V, gekomen door het verraad van de graaf van Rennenberg, die in 1577 door de Staten-Generaal tot stadhouder van Friesland, Groningen, Overijssel en Drenthe was benoemd. Daarna kozen de Staten van Friesland Willem van Oranje tot stadhouder (1580). Vanuit Groningen hebben de troepen van Rennenberg de Stellingwerven nog geplunderd. In Friesland had de overgang naar het calvinisme een rustig verloop. Toen de Unie van Utrecht (1579) bepaalde, dat de godsdienst een gewestelijke aangelegenheid zou zijn, besloot de Landdag een jaar later de Katholieke eredienst af te schaffen. De heersende

Gereformeerde (=Hervormde) kerk zou op den duur de meerderheid krijgen. Bij de Acte van Verlatinghe zegden de Staten-Generaal de gehoorzaamheid aan de Spaanse koning tenslotte geheel op in de overweging, dat de gewestelijke staten souverain waren. De rust na de vrede van Munster werd in het rampjaar 1672 in Friesland, met name ook in de Stellingwerven hevig verstoord door de aanvallen en plunderingen van de bisschoppen van Keulen en Munster. Na twee jaar moesten zij echter alle veroverde gebied weer prijsgeven en keerde de rust weer. In tegenstelling tot de andere Nederlandse gewesten heeft Friesland geen stadhouderloos tijdperk gekend, hetgeen tot het politieke evenwicht in dit gewest heeft bijgedragen. De verheffing van de Friese stadhouder Willem Karel Hendrik Friso als Willem IV tot erfstadhouder van alle Nederlandse provincies (1749) ging gepaard met democratische bewegingen. De burgerij richtte zich tegen de misbruiken van de regentenmaatschappij, alsmede tegen de verpachting van belastingen (Pachtersoproer; Doelistenbeweging). Dit leidde tot de invoering van de quotisatie (zie onder). Dit experiment mislukte echter en de oude belastingen werden heringevoerd. De pachters werden vervangen door collecteurs. Stadhouder Willem V had weinig begrip voor de wensen van zijn onderdanen. In de tijd van oorlogsdreiging van de kant van de Oostenrijkse keizer, gingen zijn tegenstanders zich als vrijcorpsen of exercitiegenootschappen in de wapenhandel oefenen. In de winter van 1794 trokken Franse troepen zonder tegenweer de Republiek binnen. De stadhouder vluchtte met zijn gezin naar Engeland (januari 1795). Dit zou het einde van de aristocratische en bondgenootschappelijke Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden gaan betekenen

N.B. Voor Friese stadhouders zie Aanhangsel II.

1.7. De tijd van de Bataafse Republiek, het Koninkrijk Holland en de inlijving bij het Franse keizerrijk in Friesland (1795-1813)

Overall in stad en gewest namen de tegenstanders van de stadhouder de Patriotten, de leiding in handen als "Representanten van het Bataafse volk". Deze omwenteling staat bekend als de "fluwelen" revolutie. Zeker in Friesland ging deze soepel in zijn werk, omdat al veel democratische denkbeelden in de grietenijen verwezenlijkt waren. In de Staten-Generaal kwamen nieuwe afgevaardigden van de gewesten.

De Staten-Generaal sloten met Frankrijk het Haags Verdrag, waarbij een of- en defensief verbond werd gesloten en onder meer werd bepaald, dat Franse troepen (25.000 man) op Nederlands grondgebied onderhouden zouden worden. Met moeite kwam een reglement voor het kiezen van een Nationale Vergadering klaar (eind 1795). De met algemeen kiesrecht gekozen Nationale Vergadering kwam op 1 maart 1796 voor het eerst in Den Haag bijeen. Haar voornaamste taak was een nieuwe Staatsregeling te ontwerpen. In de periode van 1796 tot 1810 zagen vier grondwetten het levenslicht. De eerste van 1798 voerde de staatseenheid in, waarmee de gewestelijke souvereiniteit werd vernietigd. De vierde grondwet van 1806 riep het koninkrijk Holland in het leven met de broer van de Franse keizer Louis Napoleon als vorst. Belangrijke besluiten in diezelfde periode genomen waren de opheffing van het stadhouderschap, de afschaffing van de gilden en van alle feodale rechten, de scheiding van kerk en staat, de vrijheid van godsdienst, de opheffing van de bevoorrechte positie van de Hervormde kerk als staatskerk en gelijkheid van allen voor de wet. In 1802 vond de scheiding plaats tussen bestuur en rechtspraak. Napoleon was ontevreden over het bewind van zijn broer; deze wilde het koninkrijk Holland onafhankelijk regeren. De keizer benutte dreiging van de kant van Engeland om het gebied bij Frankrijk in te lijven. In 1811 werd de Conscriptie, de dienstplicht ingevoerd voor mannen tussen 20 en 25 jaar. De niet tot de actieve dienst geroepenen tussen 20 en 40 jaar vormden de nationale garde. Loting bepaalde wie op moest komen. Beter gesitueerden konden zich een remplaçant, een plaatsvervanger, kopen. Hiermee in verband werd in datzelfde jaar de Burgerlijke Stand ingevoerd. Het militaire debacle en de gedwongen afstand van Napoleon betekende voor de Nederlanden de bevrijding van de Franse overheersing.

2. Bestuursinrichting

2.1. De Saksische ordonnantie 1504

Hierbij kreeg Friesland een bestuursraad, tevens belast met de hoogste rechtspraak, later het Hof van Friesland genaamd. In het Hof hadden alleen rechtsgeleerden zitting. Het betekende het einde van het Friese recht, omdat zij bij voorkeur het Romeinse recht toepasten. Begin 16e eeuw is wat nog restte van de Friese wetten met de ordonnantie en enige 16e eeuwse plakaten ondergebracht in de "Statuten, ordonnantiën en costumen van Friesland". Na herziening in 1723 bleven deze van kracht tot 1795. Een gedrukt exemplaar van de herziene versie bevindt zich bij het archief. Friesland werd verdeeld in 30 grietenijen. De leiding van de grietenij lag in handen van de grietman. Door de landsheer aangesteld was hij een afhankelijk ambtenaar. In de ordonnantie werden de rechten en de plichten van de grietman duidelijk vastgelegd. Zijn taak lag zowel op het gebied van het bestuur als op dat van de rechtspraak. Op de naleving van de ordonnantie moesten de grietmannen ieder afzonderlijk de eed afleggen.

De Stellingwerven gingen één der 30 grietenijen vormen; deze werd in 1517 gesplitst in twee grietenijen, gevolgd door de definitieve administratieve scheiding in 1524. Stellingwerfwesteinde werd de tiende en laatste stemmende grietenij in Zevenwouden. De grietenij omvatte de dorpen: Boijl (=Beuil), Noordwolde, Finkega, Steggerda, Peperga, Blesdijk, Nijeholtpade, Oldeholtpade, Wolvega, Sonnega, Oude Trijne, Nije Trijne, Spangen, Scherpenzeel, Monnikenbuuren, Oude Lemmer, Nije Lemmer, Nijeholtwolde, Oldeholtwolde, Ter Idzerd. Voor de verbinding van de grietenij met Overijssel was de Blesbrug van belang. Deze voerde over de rivier de Linde, ter hoogte van het zijriviertje de Blesse in de nabijheid van het dorp Peperga. In de grietenij werden twee rechtsdagen gehouden; één in Wolvega voor de veertien dorpen tussen Kuinder en Linde en één in Peperga voor de overige zes dorpen.

2.2. De grietenij in de tijd van de Republiek

De grietman, benoemd door de staten uit een drietal onder grote invloed van Gedeputeerden, behield evenals in de voorafgaande Bourgondische periode zijn tweeledige taak. Tot zijn competentie behoorde het bestuur van de grietenij en de gehele rechtspraak van het nedergerecht. Het bestuur van de grietenij behelsde de volgende taken:

- handhaving van rust en veiligheid, zonodig met geweld;
- inning van belastingen en accijnzen, waarvoor hij zich moest verantwoorden voor de Friese Rekenkamer;
- regeling van de geldelijke zaken; hij was de kassier van de grietenij;
- de financiële administratie van de dijkzaken onder toezicht van het Hof;
- opstelling van "politique ordonnantiën", dat wil zeggen alle interne regelingen op het gebied van de openbare orde;
- aanstelling van andere ambtsdragers, soms uit drietallen, opgemaakt door stemgerechtigden;
- voorbereiding van predikantsberoepen;
- vele uitvoerende werkzaamheden, zoals de zorg voor wegen en vaarten;
- toezicht op onderhoudsplichtigen van bruggen, tillen (=bruggetjes), enzovoort en registratie van overtredingen;
- toezicht op de waag;
- handhaving van de zondagsrust en van de orde bij kerkdiensten;
- behartiging van de grietenijbelangen naar buiten.

Bij bestuurszaken hadden de mederechters of bijzitters een adviserende stem; hoe dwingend hun advies was bij het overleg is moeilijk na te gaan. Vaak werden de besluiten genomen met "volmachten van de grietenij", dat wil zeggen van één of meer dorpen. In het nedergerecht werd de rechtspraak door grietman en bijzitters gezamenlijk uitgeoefend. Hun competentie was de burgerlijke rechtspraak en kleine strafzaken. Hierop hield het Hof¹ vrij nauwkeurig toezicht. De voornaamste inkomsten van de grietman waren de "deelskosten" (sinds de 16e eeuw een omslag over de florenen)

¹ Het Hof, dat sinds het stadhouderschap van Willem van Oranje zijn bestuurlijke taak had verloren, was competent voor de criminele rechtspraak; het had appèl in civiele zaken en regelde geschillen tussen de grietenijen onderling.

en opcenten van verkopen, geïnde boetes en geëxecuteerde schuldvorderingen. Het feit, dat zijn inkomsten deels afhankelijk waren van zijn werk op het gebied van de rechtspraak, werkte wantoestanden in de hand. In 1748 kwam door het Reglement Reformatoir verandering hierin: een jaarlijks vast bedrag werd als tractement voor de grietman vastgesteld. Dit was echter geen zuiver inkomen, omdat allerlei onkosten en salarissen van anderen door hem moesten worden betaald. De invloed van de grietman was groot. Hij werd voor het leven aangesteld en had geen macht boven zich. Bovendien was hij doorgaans van goede familie en had hij vaak aanzienlijke bezittingen. De Staten behandelden hem dan ook als een man van gewicht. Zijn positie als wrijfpaal tussen veler belangen was echter niet altijd even gemakkelijk!

Andere ambtsdragers waren onder andere:

- de secretaris ("deelscriver"), benoemd door de grietman. Hij, of zijn gezworen klerk voor hem, moest de gerechtelijke vergaderingen bijwonen en notuleren. Alle stukken en delen die betrekking hadden op de rechtsplegingen moest hij schrijven en bewaren. Hetzelfde gold voor stukken en delen betreffende bestuurszaken, onder andere de zorg voor de stem - en floreenkohieren;
- de bijzitters of mederechters benoemd door de grietman, zij assisteerden de grietman bij het gerecht en zonder hen mocht deze niet vonnissen;
- de pensionaris, een jurist die adviseerde bij de rechtspleging;
- de dorpsrechters, benoemd door de grietman uit een drietal, zij moesten de vrede in hun dorp herstellen, politiezaken berechten, de grietman assisteren bij opsporing, partijen citeren, zorgen voor de veiligheid van het dorp (landloperij bijvoorbeeld), belasting innen, monsterrollen opmaken van de krijgsmacht, verkiezing van volmachten voorbereiden enzovoort. Soms waren zij tegelijkertijd schoolmeester.

Het stemrecht voor de verkiezing van de volmachten, die iedere grietenij naar de Statenvergadering zond, de nominatie van het drietal voor grietman en de verkiezing van dorpsrechters, belastingontvangers, kerkvoogden en andere functionarissen berustte bij drie groepen:

- de eigenaars van een vrijwel constant blijvend aantal boerenhoeven. Deze stemhebbende plaatsen stonden bekend als schotschietende huizen of ploeggangen;
- zij, die het ontleenden aan floreenplichtigheid, dat wil zeggen dat in de nieuw ingepolderde gebieden nieuw gevormde boerenplaatsen stemrecht kregen al naar gelang de opbrengst in de floreenbelasting;
- de eigenaars van stemhebbende plaatsen, die gevormd zijn uit de corpora der vroegere kloosters.

De eerste groep was verreweg de grootste; de laatste groep maar klein. Om misbruiken tegen te gaan werd in 1640 een stemreglement en een stemkohier ingevoerd. Het reglement bepaalde dat in het hele gewest de verkiezingen op dezelfde dag op hetzelfde uur moesten worden gehouden. De stemming moest huis-aan-huis worden aangezegd en op de verkiezingsdag moest de klok om 9, 10 en 11 uur worden geluid, waarop na een kwartier de stemming kon aanvangen ("bij huiscondinge en klokkleppinge"). Afwezigen werden bij de meerderheid geteld. Rooms en uitgesloten. Men stemde in persoon of bij volmacht. Kandidaten voor het volmachtschap moesten per procuratie (= bij volmacht) kiezen. De dorpsrechter en twee stemgerechtigden namen de stemmen op. Twee uit de vergadering van ieder dorp werden belast met de taak twee dagen na de stemming de uitslag naar de "weerkamer" (= de rechtkamer) in de grietenij over te brengen. In de dorpen besliste de meerderheid van stemmen; in de grietenij de meerderheid der dorpen. In het stemkohier werden alle stemhebbende goederen genoteerd, afzonderlijk die gevormd waren uit de corpora der voormalige kloosters. De invloed van deze maatregel was ongunstig. Werd het goed verdeeld dan bleef de stem aan het "hornleger", dat wil zeggen de plaats waar het huis had gestaan. In de Stellingwerwen stond die plaats bekend onder de naam "sool". Gevolg was dat vervallen plaatsen vanwege het stemrecht werden opgekocht en sommige personen zo meer dan één stem verwierven. Gedeeltelijke herzieningen van het stemkohier hebben herhaaldelijk plaats. In 1698 kwam er een grondige wijziging: vanwege goederen door publieke voogden geadministreerd, mocht geen stem meer worden uitgebracht. Tevens werd bepaald, dat de stemkohieren, te beginnen vanaf 1708, om de tien jaar

vernieuwd moesten worden. In de kohieren staan naast de stemgerechtigde eigenaars van het betreffende jaar ook de eigenaars van de jaren 1640 en 1698 genoemd. De kohieren zijn tot 1858 aangehouden, omdat zij de grondslag bleven vormen voor de verkiezingen van kerkvoogden van de Hervormde kerk.

2.3. Ontwikkelingen op het gebied van plaatselijk bestuur en rechtspraak tussen 1795 en 1812

De revolutie onthief de grietman uit zijn functies. Een voorlopig bestuur - de Municipaliteit - werd ingesteld; dit werd een jaar later vervangen door een definitief bestuur, het Gerecht geheten. Het bestond uit vijf leden; beurtelings was één der leden voorzitter. In 1798 vond opnieuw een wijziging plaats; de naam van het gemeentebestuur werd toen Raad der Gemeente. De leden werden niet langer gekozen, maar aangesteld. Als uitvloeisel van de Staatsregeling van 1801 werd het plaatselijk bestuur wederom gereorganiseerd. Een nieuw element was de scheiding van bestuur en rechtspraak (1802). Het bestuursorgaan heette voortaan Gemeentebestuur. De voorzitter werd telkens voor drie maanden uit hun midden gekozen. Daarnaast werden drostambten geschapen - in Friesland 14 drostambten, waarvan Weststellingwerf met Schoterland en Aengwirden het vierde vormde - die enkele gemeenten omvatten en waar de drost de leiding had van de justitie en het toezicht op het plaatselijk bestuur, met welks huishoudelijke belangen hij zich niet mocht bemoeien. Dit onder supervisie van respectievelijk het Hof van Justitie en het gewestelijk bestuur. Het gerecht werd gehouden door de drost (voorzitter) en de leden van de gemeentebesturen.

We onderscheiden dus - gemeentebestuur;
- drost en gerecht.

De Staatsregeling van 1805 bracht weer een vaste voorzitter, de drost, niet gekozen, maar benoemd.

We onderscheiden dan - drost en gemeentebestuur;
- drost en mederechters.

De mederechters werden door het Departementaal bestuur gekozen uit de ingezetenen van de tot het drostambt behorende gemeenten. De leden van het gemeentebestuur konden worden benoemd tot mederechters, maar werden dit niet meer automatisch (in tegenstelling tot de drost, die ambtshalve beide functies bekleedde). De Constitutie van 1806 veranderde de naam van de voorzitter van het gemeentebestuur in baljuw.

We onderscheiden dan - baljuw en gemeentebestuur;
- baljuw en gerecht.

Bij alle veranderingen waren de grenzen van de voormalige grietenijen gehandhaafd gebleven.

2.4. De mairiën

De inlijving bij Frankrijk had de uitwissing van de oude grietenijgrenzen tot gevolg. Bij keizerlijk decreet van 21 oktober 1811 vond een gemeentelijke herindeling plaats, die in werking trad op 1 januari 1812. Friesland werd verdeeld in 93 mairiën. De 32 Friese plattelandsgemeenten werden verdeeld in 78 mairiën; de 11 steden en de 4 eilanden werden niet verdeeld. Deze indeling bleef van kracht tot 1 oktober 1816. Langer dus dan de Franse overheersing duurde; dit kwam mede doordat de financiële chaos een daadwerkelijke herleving van de oude gemeenten niet eerder mogelijk maakte. De leiding van de mairie was in handen van de maire en adjunct-maires met daarnaast een Municipale Raad als adviserend college. In 1814 ging de mairie schout heten met naast zich de Raad der Gemeente. De verdeling van de grietenij Weststellingwerf in drie mairiën heeft bij de inventarisatie gevoerd tot nieuwe afdelingen van het archief. Deze eindigen op het tijdstip, dat het oude grondgebied weer tot één grietenij werd verklaard (1 oktober 1816). De Stellingwerfen behoorden tot het kanton Oudeberkoop, dat ressorteerde onder het arrondissement Heerenveen. Het kanton Oudeberkoop omvatte vijf mairiën. In het gebied van het oude Ooststellingwerf lagen de mairiën Oosterwolde en Oudeberkoop (waar ook het dorp Boijl toe ging behoren) en in het gebied van het oude Weststellingwerf lagen de mairiën Noordwolde, Sonnega en Wolvega. De verdeling van de dorpen over de drie mairiën was als volgt:

Noordwolde	1. Noordwolde
	2. Finkenga
	3. Steggerda

- 4. Peperga
 - 5. Blesdijk
- Sonnega
- 1. Sonnega
 - 2. Nijelemmer
 - 3. Oudelemmer
 - 4. Oudetrijne
 - 5. Nijetrijne
 - 6. Munnikeburen
 - 7. Spanga
 - 8. Scherpenzeel
- Wolvega
- 1. Wolvega
 - 2. Teridzerd
 - 3. Oldeholtpade
 - 4. Nijeholtpade
 - 5. Oldeholtwolde
 - 6. Nijeholtwolde

2.5. Gewestelijke vergaderingen in Friesland van de Saksische tijd tot het einde van de Republiek

Naast de door de Saksische ordonnatie in het leven geroepen bestuursraad, later het Hof van Friesland genaamd, kon de landsheer of diens stadhouder de landdag bijeen roepen. De landdag was weinig meer dan het gecombineerd samen roepen van de drie gouwvergaderingen, van respectievelijk Oostergo, Westergo en Zevenwouden, waar de grietenijen en de steden in waren vertegenwoordigd. De grietmannen werden naar Leeuwarden vergezeld door de leden van de drie standen: de adel en de geestelijkheid, die nog zelf opkwamen, en volmachten van de dorpen, gekozen door hen, die belasting betaalden. In de Bourgondische tijd faalden verzoeken van de kant van de grietmannen om zelf een landdag bijeen te mogen roepen; met uitzondering voor dijk- en oorlogszaken.

Na de Opstand kwam de soevereiniteit aan de Staten van de gewesten. De samenstelling van de Staten van Friesland onderging de volgende wijziging: de geestelijkheid viel weg en de adel verscheen niet meer krachtens eigen recht. Iedere grietenij zond twee volmachten, te weten: één edelman en één eigenerfde, of anders twee eigenerfden. Naast Oostergo, Westergo en Zevenwouden gingen de steden samen het vierde "kwartier" vormen. In Friesland was geen achterstelling van het platteland bij de steden; elk kwartier bracht na een afzonderlijke vergadering één stem uit. Elke kwestie werd van te voren bezien door het Mindergetal (4 x 2 leden). Daarnaast functioneerde het college van Gedeputeerde Staten (negen leden), waarin de steden één stem meer hadden. Zij riepen de Staten bijeen. Tevens hadden zij de zorg voor waterstaatszaken.

2.6. Staatsbestuur en gewestelijke vergaderingen in Friesland in de Franse tijd

Volgens een stelsel van getrapte verkiezingen werd in plaats van de Staten-Generaal de Nationale vergadering gekozen (1 maart 1796). Zij had tot taak een grondwet op te stellen. Voor de verkiezing van de Nationale Vergadering was de Bataafse Republiek verdeeld in 126 kiesdistricten, die elk waren onderverdeeld in 30 grondvergaderingen van 500 burgers. De burgers kozen één kiezer; 30 kiezers één vertegenwoordiger. Bedeelden en inwonende bedienden waren van dit algemeen kiesrecht uitgesloten. De grondwet, die de Nationale Vergadering in 1798 instelde, voerde de staatseenheid in. Er kwam een Uitvoerend Bewind van vijf Directeuren en een Vertegenwoordigend Lichaam. De oude provincies werden afgeschaft en daarvoor in de plaats kwamen 8 departementen met andere grenzen dan voorheen bestonden. Het grootste deel van Friesland, inclusief de Stellingwerfen, viel met Groningen onder het Departement van de Eems. Leeuwarden werd de hoofdstad. Ten zuiden werd het begrensd door het Departement van de Oude IJssel, waar Zevenwouden deel van uitmaakte. Van dit departement was Zwolle de hoofdstad. Een staatsgreep had een nieuwe grondwet tot gevolg. Het kiesrecht werd hierin beperkt door de invoering van de census; dat wil zeggen, dat het kiesrecht

afhankelijk was van de hoogte van de belasting, die men betaalde. Deze grondwet van 1801 gaf het bestuur een Staatsbewind van twaalf leden en een Wetgevend Lichaam en deed de oude provinciale indeling herleven. Ook kregen de provincies, nog wel departementen genaamd, een zekere mate van autonomie. De gemeenten konden weer vrijwel zelfstandig handelen, zij het onder toezicht van het departementaal bestuur. In navolging van Frankrijk werd bij de grondwet van 1805 de regering geconcentreerd in de handen van één persoon, de Raadspensionaris. Hij regeerde met een Wetgevend Lichaam van 19 leden, dat de eerste keer door hemzelf werd benoemd en daarna door de departementsbesturen werd gekozen. Het democratische beginsel was weer verlaten. De hierbovengenoemde decentralisatie op departementaal en gemeentelijk niveau bleef gehandhaafd. Bij het ontstaan van het koninkrijk Holland (1806) kreeg elk departement een koninklijk ambtenaar boven zich, de Landdrost. Deze functie was van bestuurlijke aard. In Friesland was dit sinds 1807 Regnerus Livius van Andringa de Kempenaar. De nog weer enigszins gewijzigde departementale indeling kwam in grote trekken met de huidige provincies overeen. Toen de Republiek tenslotte in 1810 bij Frankrijk werd ingedeeld, kreeg zij als deel van het grote keizerrijk een nieuwe bestuursindeling, op Franse leest geschoeid, die zeer centraliserend werkte. Het algemeen bestuur van de Nederlanden kwam in handen van een Franse gouverneur-generaal (Lebrun), met prefecten onder zich. Het land behield zijn Nederlandse ambtenaren, die geschoold werden in het Franse bestuursapparaat. Het Nederlands bleef de officiële taal. De departementale organisatie werd weer gewijzigd. Er kwamen 9 departementen, onder andere een departement Friesland. De departementen werden onderverdeeld in arrondissementen onder onder-prefecten. Deze werden verdeeld in kantons; de kantons weer in mairiën.² Het "Departement de la Frise", onder de prefect Johan Gijsbert, baron Verstolk, werd verdeeld in drie arrondissementen: Leeuwarden en de ambtsgebieden van de onderprefecten, Heerenveen en Sneek. Elk arrondissement werd verdeeld in kantons, samen 19, die grotere gebieden dan de vroegere grietenijen omvatten. Het arrondissement Heerenveen was verdeeld in vier kantons: Beetsterzwaag, Oudeberkoop, Heerenveen en Akkrum. Het kanton Oudeberkoop werd verdeeld in 5 mairiën, die het gebied van de oude grietenijen Oost- en Weststellingwerf omvatte.

3. Financiën en belastingen

3.1. Financiën

Op het financieel bestuur van de grietenij was toezicht van het gewestelijk bestuur; voor het aangaan van leningen en buitengewone heffingen was toestemming nodig. Alle rekeningen werden gehouden naar de kameraal stijl, met nadruk op de feitelijk plaats gehad hebbende ontvangsten en uitgaven. Ontvangsten die niet hadden kunnen geschieden werden als "restanten" naar het volgende jaar overgebracht. Er werd een onderscheid gemaakt tussen "ordinaris" en "extra-ordinaris" inkomsten en uitgaven. De financiële administratie van de grietenij en die van de dorpen werd gescheiden gehouden. De dorpen hadden de mogelijkheid eigen inkomsten, uitgaven en vermogen te bezitten. Soms zien wij dan ook financiële transacties tussen een dorp en de grietenij. De gemeentelijke herindeling, die een gevolg was van de inlijving bij het Franse keizerrijk, bracht verandering in deze situatie. De dorpsfinanciën vloeiden toen samen met die van de nieuw gevormde gemeenten, de mairiën. De maires werden verplicht jaarlijks een begroting op te maken. Na de bevrijding van de Franse overheersing werden met ingang van 1 oktober 1816 de oude gemeenten hersteld. Omdat deze regeling in de loop van het jaar 1816 werd ingevoerd, bevat de gemeenterekening over dat jaar zowel de inkomsten en uitgaven van de mairiën (over drie kwartalen als van de herstelde gemeenten over het vierde kwartaal).

3.2. Belastingen

Met de komst van de Saksische hertogen werd met enkele andere belastingen en accijnzen van geringere betekenis de jaartax ingevoerd (1500). De jaartax was een voor altijd vastgesteld bedrag volgens de geschatte pachttopbrengst. De grietmannen kregen het recht gezamenlijk het te betalen

² de rechtspraak werd gevoerd in arrondissementsrechtbanken en in de kantons door vrederechters.

bedrag voor iedere grietenij vast te stellen. Om een juiste belastingdruk onder de inwoners te bewerkstelligen werd een nieuw bodemregister, het "Register van den Aanbreng" in 1511 samengesteld. Het bevatte alle belastingplichtige huizen en gronden met de namen van de eigenaars. (N.B. gedrukt 1880, 4 delen). Het register ging in 1514 de grondslag voor een nieuwe vaste grondbelasting, de flooreenrente - toen nog een buitengewone verhoging van de jaartax - vormen. De jaartax ging toen aan betekenis verliezen. Tijdens de Republiek bleef de flooreenrente de belangrijkste belasting; niet in het minst omdat een deel van de stemgerechtigden hieraan hun stemrecht ontleenden. Sommige andere belastingen werden geheven in de vorm van opcenten over de flooreenrente, zoals de dijklasten³ en sinds 1804 kerkelijke belastingen. De vaste goederen, boerenplaats of los stuk grond, werden geschat naar de huurwaarde, uitgedrukt in floorenen van 28 stuivers. Verkoop van grond, geheel of ten dele en bij voorbeeld wegspoelen van grond kon wijziging in de flooreenbelasting teweegbrengen. De flooreenkohieren werden vaak ongeregeld opgemaakt. Sinds 1698 kwam daarin verbetering. De kohieren moesten om de tien jaar, te beginnen vanaf 1708, vernieuwd worden. Na de afschaffing van de flooreenrente in 1806 (vervangen door de verponding, een grondbelasting) bleef men de kohieren bijhouden, omdat ze de grondslag bleven vormen voor de dijklasten (tot 1866) en de verkiezing der Hervormde kerkvoogden (tot 1858). Andere belastingen waren:

- de personele goedschatting; een belasting op vermogen van 11 promille. Sinds 1711 werd het bedrag, dat als reële 100e penning was voldaan, gekort op de personele goedschatting om een te grote stijging van de belastingdruk te voorkomen;
- de reële honderdste penning; een belasting sinds 1711 geheven naar de huurwaarde van huizen, losse landen en "andere vastigheden", bijvoorbeeld windmolens. Het huurcontract moest worden getoond. De administratie geschiedde volgens flooreennummer. Zie opmerking bij inventarisnummer 55;
- de vijf speciën; een belasting op hoofden, schoorstenen, paarden, koeien en bezaaide landen. Voor schuurtjes, bijgebouwen enzovoort, was men minder schoorsteengeld verschuldigd. De huurder moest het volle bedrag betalen, maar kon de helft verhalen op de eigenaar;
- in 1749 werd als gevolg van de Doelistenbeweging begonnen met een poging om tot een meer evenredige belastingverdeling te komen over grietenijen en steden, waarbij iedere plaats een vaste quote in de belasting werd opgelegd. Hiervoor werd een kohier van familiehoofden en hun middelen van bestaan, het quotisatiekohier, aangelegd. De poging mislukte en de oude belastingen werden weer ingevoerd;
- Daarnaast bestonden vele kleine en plaatselijke belastingen.

Het systeem van belastinginning was nog weinig ontwikkeld. Veel belastingen werden verpacht en dan ook zonder pardon geïnd. Na 1749 werden de belastingpachters vervangen door collecteurs.

Tijdens de Bataafse republiek werd een echt algemeen belastingstelsel ingevoerd. Schepper hiervan was Alexander Gogel, minister van Financiën tijdens het Raadspensionarisschap. Gewestelijke belastingen bestonden sindsdien niet meer. Plaatselijke belastingen werden afgeschaft en vervangen door "additionele stuivers" op verschillende landsbelastingen.

Van de landsbelastingen noemen wij:

- de algemene verponding naar huurwaarde, zoals deze in enkele gewesten reeds bestond. Deze maakte de oprichting van een kadaster noodzakelijk;
- personele belasting; naar levensstandaard.
- patentbelasting; op het recht om een bedrijf uit te oefenen (N.B. de gilden waren geheel verdwenen);
- enige gewestelijke accijnzen bleven als randaccijnzen gehandhaafd.

4. Armenzorg

³ De dijklasten, dus naar de floorenen aangeslagen, werden meteen bij de flooreenrente gevoegd.

Iedere stad en grietenij zorgde voor zijn eigen armen; dit bleef zo tot in de 19e eeuw. De armenzorg was bij uitstek in handen van de kerk; daarnaast waren er burgerlijke instellingen. Soms was er sprake van samenwerking. Na de Hervorming beschouwde men voormalige kerkelijke goederen, die eens voor "vrome doeleinden" bestemd waren geweest, te moeten gebruiken voor alle armen, dus niet alleen die van de gereformeerde (=hervormde) kerk. Het beheer van de gelden, door het grietenijbestuur verstrekt aan de kerkvoogden, die doorgaans tegelijk armvoogden (=buitenvoogden) waren, moest worden verantwoord. De rekeningen werden afgehoord voor het grietenijbestuur. De "armoortjesgelden" werden door de diakenen van de dorpskerken aan de behoeftigen uitgedeeld. Daarnaast kregen hervormden nog een aanvulling uit gelden, die de kerk in diezelfde tijd binnenkreeg.

5. Geschiedenis van het archief

De eerste wettelijke regeling van het archiefwezen werd neergelegd in de Archiefwet van 1918. Naast het hoofdbeginsel - openbaarheid van de in de archiefbewaarplaatsen berustende archivalia - werd overbrenging van de archieven van voor 1813 van onder meer gemeenten naar eigen archiefbewaarplaatsen verplicht gesteld. Het toezicht op de zorg van burgemeester en wethouders werd opgedragen aan Gedeputeerde Staten. Bij de uitoefening van dit toezicht werd in de gemeente Weststellingwerf het archiefmateriaal deels in een (droge) kluis en deels op zolder aangetroffen. Er was geen inventaris van de archieven; evenmin bestond er een archiefverordening (1926). Een aantal jaren later werd bedongen, dat in elk geval de grietenijnotulen en de speciekohieren ook in de kluis geplaatst zouden worden (1934). De oorlog zorgde voor een herhaaldelijk verplaatsen van het archief: in mei 1940 naar het gebouw Lindenoord, in de loop van de oorlog terug naar het gemeentehuis en opnieuw naar Lindenoord. Wat aan "natuurlijke" orde van het archief aanwezig was, is dan ook verdwenen. Na de oorlog kwamen de archieven in een opgeknapt bijgebouwtje, vijf minuten gaans van het gemeentehuis, hetgeen de raadpleegbaarheid niet vergrootte. In de zestiger jaren begon de kluis in het gemeentehuis overvol te geraken en van enige ordening van het archief vóór 1922 was nog geen sprake. In 1964 werden de archieven van 1816 tot 1913 geïnventariseerd door mevrouw M. de Baar en de heer H. K. Barentsz. Dit geschiedde onder toezicht van de archiefinspectie in het kader van een werkstudentenplan. (Een plan voor inventarisatie van stads- en grietenijarchieven in Friesland, aan de hand van twee modellen, te weten de inventaris van het archief van Hindeloopen en van Idaarderadeel, was al in 1939 door de Rijksarchivaris ontworpen. Deze voorbeeldinventarissen van de hand van de toenmalige provinciaal archiefinspecteur, mr. M. P. van Buijtenen, zagen het licht in de jaren 1941 en 1948). In 1972 besloten burgemeester en wethouders van Weststellingwerf tot de bouw van een nieuw stadskantoor, dat betrokken werd in september 1980. In dit riante gebouw vonden de stukken een plaats in het navenant goede depot. De reeds geïnventariseerde archieven over de periode van 1813 tot 1916 konden toen in de volgorde conform de inventaris geplaatst worden.

6. Inventarisatie van de archieven van voor 1816

In de jaren 1983 en 1984 vond de inventarisatie van het oud archief onder toezicht van de provinciale archiefinspectie plaats.

AANHANGSEL I

Uit: mr. H. Baerdts van Sminia, Nieuwe naamlijst van grietmannen, Leeuwarden 1837.

Stellingwerfwesteinde.

1504 Lammert Piers

1514 Lyckle Eebles

1533 Lubbert Lyckles

1559 Servaas van Rennoij

1566 Arent van Genum/Genen

1578 Johannes Petri Sannes

1593 Cornelis Jellis

1600 Filibertus Lycklema

1600 Meintje Idzerda

1619 Homme Idzerda

1623 Marcus Lycklama à Nijeholt

1626 Rinco Lycklama

1637 Agge Lycklama à Nijeholt

1639 Essais Lycklama à Nijeholt

1639 Dirk van Baerdts

1673 Ernst van Haren

1688 Willem van Haren

1711 Duco van Haren

1741 Onno Zwier van Haren

1779 Willem Anne van Haren

AANHANGSEL II

Stadhouders van Friesland.

Willem Lodewijk	1584-1620
Ernst Casimir	1620-1632
Hendrik Casimir I	1632-1640
Willem Frederik	1640-1664
Hendrik Casimir II	1664-1696
Johan Willem Friso	1696-1711
Willem Karel Hendrik Friso	1711-1751
In 1747 werd hij algemeen erfstadhouder (Willem IV)	

Algemene erfstadhouders.

Willem IV	1747-1751
Willem V	1751-1795

AANHANGSEL III

Uit: Grote Winkler Prins Encyclopedie, 8e druk, 1981; deel 12, pagina's 434-436.

Franse Republikeinse kalender

januari	louwmaand	Vendémiaire
februari	sprokkelmaand	Brumaire
maart	lentemaand	Frimaire
april	grasmaand	Nivôse
mei	bloemaand	Pluviôse
juni	zomermaand	Ventôse
juli	hooimaand	Germinal
augustus	Oogstmaand	Floréal
september	herfstmaand	Prairial
oktober	wijnmaand	Messidor
november	slachtmaand	Thermidor
december	wintermaand	Fructidor

Deze kalender werd in oktober 1793 aanvaard en heeft slechts gediend tot 10 Nivôse van het jaar XIV. Elk jaar bestond uit 12 maanden, elk van 30 dagen, en 5, soms 6, complementaire dagen. Deze overschietende dagen behoorden tot geen enkele maand, telden nooit mee en waren feestdagen.

LITERATUUR

Algemene Geschiedenis der Nederlanden. 12 delen 1949 e.v.

Algemene Geschiedenis der Nederlanden. 15 delen 1980 e.v.

L. J. van Apeldoorn, De kerkelijke goederen in Friesland. Leeuwarden, 1915.

J. G. van Blom, Overzicht van de inrichting en bevoegdheid van plaatselijke besturen in Friesland. In: De Vrije Fries, 1890 nummer 17.

M. P. van Buijtenen, De grietenij Idaarderadeel. Dokkum, 1947.

Encyclopedie van Friesland. Amsterdam, 1958.

K. H. Engelmoer, De mairiën in Friesland. In: It Beaken, 1978, no.3.

J. A. Faber, Drie eeuwen Friesland. Wageningen, 1972

S. J. Fockema Andreae, De Nederlandse staat onder de Republiek, 3e druk, Amsterdam, 1969.

C. J. Guibal, Democratie en oligarchie in Friesland tijdens de Republiek. Assen, 1934.

J. J. Kalma e.a. Geschiedenis van Friesland. Leeuwarden, 1973.

B. Oosten, Een veenpolderbevolking. Wolvega, 1947.

T. H. Oosterwijk, De vrije natie der Stellingwerven. Assen, 1952.

C. A. Rutgers, Jan van Arkel. Bisschop van Utrecht. Groningen, 1970.

Tegenwoordige staat der Nederlanden. Provincie Friesland, delen 3 en 4. Amsterdam, 1786.

M. H. de Vries, De historie van Weststellingwerf. Wolvega. 1977.

H. Wielinck, Onder de griffioen. De geschiedenis en strijd van Weststellingwerf. Oldemarkt, 1978.

INVENTARIS

ARCHIEVEN VAN WESTSTELLINGWERF TOT 1 JANUARI 1812.

I. Algemene zaken

Resoluties

1	1802 - 1807 Ingekomen stukken, met bijlagen.	1 pak
2-14	380 + 167/178 N.B. Veel extract-resoluties van het landelijk en departementaal bestuur.	13 pakken
2	1796 - 1799	
3	1800	
4	1801	
5	1802	
6	1803	
7	1804	
8	1805	
9	1806	
10	1807	
11	1808	
12	1809	
13	1810	
14	1811	
15	Lijsten van ingekomen stukken met aantekening van hun afdoening. 1809	1 pak
16	Reglement voor het gemeentebestuur. N.B. Gedrukt. 30 mei 1804	1 katern
17	Request van de inwoners van het dorp Nijelamer betreffende de reparatie van hun kerk. 16 november 1748.	1 stuk

Concepten van uitgaande stukken

18-19	1809-1810	2 pakken
18	1809	
19	1810	
20	Brief (klad) over het inkomen van de dorpschters, de uitschrijving voor de westerdijk en het in gereedheid brengen van de scherpe patronen en bedestonden. Fragment. 18e eeuw.	
21	Stukken betreffende de organisatie van de constitutionele rechtbank over het gebied van Oosten Weststellingwerf (het 15e district). 1806	3 stukken
22	Lijst (afschrift) van gerechtelijke boeken, behorende tot de secretarie. 23 augustus 1811.	1 katern

II. Verkiezingen

23	Stemkohier 1698 N.B. Hierin staan ook de eigenaars en gebruikers van het jaar 1640.	1 deel
24-31	Stemkohieren 1708-1788 N.B. Deze kohieren worden vanaf 1708 om de 10 jaren hernieuwd. Naast de stemgerechtigde eigenaars uit de respectieve jaren staan hierin ook de eigenaars van 1640 en 1698. Achter de stemkohieren volgen over dezelfde jaren de floreenkohieren.	8 delen
24	1708	
25	1718	
26	1728	
27	1738	
28	1758	
29	1768	
30	1778	
31	1788	
32	Stukken betreffende de verkiezing tot ontvanger-generaal van Johannes Ellens 1767. Stemlijsten voor de verkiezing van een ringkiezer, ter verkiezing van departementale kiezers. 9 april 1803.	1 omslag 1 omslag
33		
34	Stemlijsten voor de verkiezing van twee districtskiezers, ter verkiezing van twee leden van het gemeentebestuur en van districtsgecommitteerden. 30 juni 1804.	1 omslag
35	Reglement tot stemming ter verkiezing van de leden der gemeentebesturen, districtsgecommitteerden en dorpsgecommitteerden. Gedrukt. 30 mei 1804	1 katern
36	Lijsten (klad) van stemgerechtigden in de verschillende dorpen. Zonder datum.	1 omslag
37	Lijst van stemgerechtigden van Noordwolde. Met gedrukte kopieën. Zonder datum.	1 pak
III.		
Personeel		
38	Request van de eigenerfden en ingezetenen van het dorp Oldelamer om een nieuwe dorpsontvanger te mogen kiezen. 1749.	2 stukken
39	Aanstelling van Jan Clasen uit Nijtrijnsterdijk tot ontvanger van het waagrecht. 17 november 1749.	
40	Stukken (extractresoluties) betreffende de	benoeming van

Reitze Attema, wonende te Wolvega, tot secretaris. April-mei 1800	2 stukken	
41	Request van de inwoners van Peperga en Blesdijke om het tractement van de schoolmeester F. Clazinga te verhogen. 14-15 februari 1804.	1 katern
42	Missive (afschrift) aan de opziener van de nationale middelen, afdeling Heerenveen, betreffende de eed van trouw en zuivering van Anne Gerryts, wonende in Ter Idzerd, als pri(j)seerder van het slachtvee. 4 april 1806.	1 stuk
IV. Financiën		
43-46	Journalen. Juni 1745- juli 1768	4 delen
43	Juni 1745-maart 1753.	
44	Maart 1753 maart-april 1758.	
45	Mei 1759-april 1770.	
46	Mei 1759-juli 1768. N.B. Klad. <i>Inhoud deel in 45.</i>	
47 - 48	Missiven van de grietman aan diverse dorpen om twee afgevaardigden te kiezen voor het afhoren van de grietenijrekening, met (vaak dorsaal) het antwoord. 1748 en 1753.	2 pakken
47	1748	
48	1753	
49	Missiven van de grietman aan diverse dorpen om twee afgevaardigden te kiezen voor het afhoren van de grietenijrekening en andere financiële zaken, met (vaak dorsaal) het antwoord. 1748 en 1778	1 pak
50	Verklaringen van de dorpen omtrent de afvaardiging (2 personen) tot afhoring van de grietenijrekening en omslag van de reparatiekosten aan de Blesbrug. 1781	1 omslag
51	Protest van gecommiteerden van Sonnega tegen het opvoeren op de grietenijrekening van	1 stuk

verteringen door en inkwartiering van soldaten.
15 oktober 1764

52	Register van rekeningen van de oude schuld van en reparaties aan de Blesbrug, afgehoord door de dorpsgecommitteerden. 1781-1796	1 deel 2 katerns
----	--	---------------------

V. Belastingen en accijnzen

a. Floreenbelasting

N.B. Zie ook de inventarisnummers 24-31.

53-54	Floreenkohieren.	2 delen
53	1700	
54	1798	

b. Reële 100e penning.

55-142	Kohieren van de reële 100e penning. 1711, 1713-1804. N.B. 1749 en 1793 ontbreken. N.B. Kerken, weeshuizen en andere corpora waren van deze belasting vrijgesteld. Bij decreet van 1797 is echter bepaald, dat ook van de goederen vóór 1720 aan corpora eigen dezelfde belasting moest worden betaald en dat afzonderlijke kohieren zouden worden opgemaakt van die goederen, als ook van de corporagoederen, die in de laatste jaren tot vinding van de op te brengen 1/6 en 1/5 der waarde waren verkocht volgens Resolutie van het Provinciaal Bestuur van 28 juni 1796 (zie vanaf inventarisnummer 136).	88 delen
--------	--	----------

55	1711
56	1713
57	1714
58	1715
59	1716
60	1718
61	1719
62	1720
63	1721

64	1723
65	1725
66	1726
67	1727
68	1728
69	1729
70	1730
71	1731
72	1732
73	1733
74	1734
75	1735
76	1736
77	1737
78	1738
79	1739
80	1740
81	1741
82	1742
83	1743 N.B. Onvolledig.
84	1744
85	1745
86	1746
87	1747 N.B. Beschadigd. Wolvega en Sonnega ontbreken.
88	1748
89	1750

90	1751
91	1752
92	1753
93	1754
94	1755 N.B. Beschadigd. Wolvega ontbreekt.
95	1756
96	1757
97	1758
98	1759
99	1760
100	1761
101	1762
102	1763
103	1764
104	1765
105	1766
106	1767
107	1768
108	1769
109	1770
110	1771
111	1772
112	1773
113	1774

N.B. zie voor nummering van de posten in de volgende delen de opmerking in 114 tegenover pagina I.

114	1775
-----	------

115	1776
116	1777
117	1778
118	1779
119	1780
120	1781
121	1782
122	1783
123	1784
124	1785
125	1786
126	1787
127	1788
128	1789
129	1790
130	1791
131	1792
132	1794
133	1795
134	1796
135	1797
136	1798
137	1799
138	1800
139	1801
140	1802
141	1803

142	1804	
143	Kohier (afschrift) van de reële 100e penning van het dorp Vinkega. 1805	1 katern
144	Extract uit het kohier van de reële 100e penning en uit het floreenkohier van het dorp Noordwolde. 1805	1 katern
145-147	Kohieren (afschriften) van de reële 100e penning, alsmede opgave van de floreenbelasting van diverse dorpen	3 katernen
145	Oldeholtwolde 1805	
146	Noordwolde 1805	
147	Blesdijke 1805	
147a	Extraordinaire belasting op de huizen van de vastigheden voor het jaar ingegaan mei 1805 van het dorp Munnekeburen	
147b	Extract Blesdijke geëxtraheerd uit de registers van extraordinaire belasting op de huizen van de vastigheden in Stellingwerf Westeinde Blesdijke	
c. Vijf speciën. 148-204	Speciekohieren 1749-1805 N.B. Vanaf 1751 achterin opgave van personen die uit de grietenij zijn vertrokken	57 delen
148	1749	
149	1750	
150	1751	
151	1752	
152	1753	
153	1754	
154	1755	
155	1756	
156	1757	
157	1758	
158	1759	

159	1760
160	1761
161	1762
162	1763
163	1764
164	1765
165	1766
166	1767
167	1768
168	1769
169	1770
170	1771
171	1772
172	1773
173	1774
174	1775
175	1776
176	1777
177	1778
178	1779
179	1780
180	1781
181	1782
182	1783
183	1784
184	1785
185	1786

186	1787	
187	1788	
188	1789	
189	1790	
190	1791	
191	1792	
192	1793	
193	1794	
194	1795	
195	1796	
196	1797	
197	1798	
198	1799	
199	1800	
200	1801	
201	1802	
202	1803	
203	1804	
204	1805	
205	Stukken betreffende aanmerkingen van het Mindergetal op het speciekohier van 1787. 1786 - 1787	1 omslag
206	Missive en verordeningen vanwege het provinciaalbestuur met betrekking tot de speciekohieren. 1797	1 omslag
<i>d. Diverse belastingen.</i>		
207	Staat (klad) met belastinggegevens per dorp per persoon ter voorbereiding van het quotisatiekohier van 1749. N.B. Het formeren van dit kohier stond in verband met de heffing van f 900.000,00. Bij plakkaat van 30 december 1748 werd een omslag	1 katern

voor deze belasting voorgeschreven.

208	Extracten uit het collectboek van turf en brandhout en uit het collectboek van het passagegeld van Noordwolde. 1803 - 1804	1 stuk
209	Kohier van quotisatie wegens de heffing groot 3 miljoen. [1809]	1 katern
210	Extract-resolutie van het provinciale bestuur betreffende de vrijstelling van boete van Roelof Dirks, eigenerfde te Nijeholtpade op de late aangifte van het overlijden van Wybe Lourens en beschrijving van zijn erfenis, in verband met de belasting op collaterale successie. 26 januari 1797	1 stuk
211	Patentakten. 1806 - 1807	1 pak
e. Plaatselijke belasting.		
212	Plan voor de quotisatie over de inwoners van de dorpen Wolvega, Sonnega, Nijelamer en Nijeholtwolde voor het onderhoud van de tot de hervormde kerk behorende armlastigen. Met bijlage. 31 maart 1806	1 omslag
213	Kohier van quotisatie over de inwoners voor vrijwilligers, geworven in het jaar 1809. 1810	1 katern
214	Kohier van quotisatie over de inwoners tot dekking van de kosten van het verblijf van Franse troepen. Met bijlage. 1810	1 pak
215	Belastinggegevens van de inwoners van Wolvega (per huisnummer), waarschijnlijk vanwege de quotisatie voor de kosten van de Franse troepen. 1 september 1810	1 omslag
216	"Register van huisgezinnen". Staat van gegevens over de gezinshoofden en hun solvabiliteit (klad). N.B. Wegens klachten over de slechte handel en scheepvaart werd door de Staten overwogen of de havenpachten konden worden afgeschaft en of daarvoor in de plaats jaarlijks een quotisatie op de huisgezinnen kon worden geheven. Om de opbrengst daarvan van tevoren te kunnen beoordelen werden ingevolge de resolutie van 13 maart 1744 alle grietenijen en steden aangeschreven	1 katern

een lijst in te zenden, die bevatte de namen van de gezinshoofden, de grootte van de vrijwillig aangeboden bijdragen e.a.

VI. Bevolking

217	Staten met gegevens over de inwoners van de dorpen Wolvega (incompleteet), Boijl en Vinkega. N.B. Per huisnummer opgave van bewoners, huur veestapel en belastinggelden.
juli 1807	3 katerns
218	Verklaring van W. E. Engelberts te Noordwolde, dat Moses Jacobs en Sara Salomons (de laatste uit Blokzijl) wonende te Noordwolde geen bloedverwanten zijn en in het huwelijk mogen treden.
29 mei 1774	
219	Verklaring van W. E. Engelberts te Noordwolde, dat Emanuel Abrahams en Sara Jacobs, beiden van de Joodse religie en wonende te Noordwolde geen bloedverwanten zijn en in het huwelijk mogen treden.
29 mei 1774	
220	Verklaring van de predikant H. Kuyper en de school- en kerkdienaar Jacob Halbes te Noordwolde, dat Paules Jansen, geboren te Deventer en Grietien Jochems, geboren te Noordwolde op 21 maart 1802 te Noordwolde in het huwelijk bevestigd zijn.
1 januari 1803	1 stuk
221	Extract uit het doopboek van de Rooms-katholieke gemeente van Oldeholtgade.
27 februari 1811	1 stuk

VII. Openbare orde en veiligheid

222	Kennisgevingen ter secretarie van publieke verkopeningen of verhuur van onroerend goed, verkoop van hout en boedelgoederen en aanbesteding van werk.
1807-1810 | 1 pak |
|-----|---|-------|

VIII. Openbare werken

223	Verzoek van Dirk van Baert, grietman van Weststellingwerf om te Nijlamer een brug over de Schipsloot te maken.
8 februari 1652	1 stuk
224	Reglement voor het onderhoud van wegen en	1 katern

	waterwerken in het dorp Blesdijke. 1660	
225	Reglement op het beheer over de dijken in het Koninkrijk Holland. Gedrukt 1810.	
226	Staat (klad) van bebouwde grond in Sonnega en Oldetrijne. 1810	1 katern
IX. Handel en verkeer		
227 - 230	"Turfboeken". journalen (klad) van de verkoop van turf van diverse verveningen.	3 delen 1 katern
227	Van het land van de heer Canter in Oldeholtpade. 1761-1778	
228	Van het land van de heren Canter, Van Riesen en Sent Meynen in Peperga. 1766-1789	
229	Van onbekend land. 1765-1774	
230	Van mandeland en van een stuk grond van de heer De Canter. 1765	1 katern
231	Journal van de verkoop van bagger in Peperga. 1770	1 katern
232	Rekening van de vervening Nijelamer. 1766-1802	1 deel
233	Missive (klad) van baljuw en gemeentebestuur aan de dorpsrechter van Wolvega, betreffende octrooiverlening voor nieuwe veenlanden. 12 oktober 1808	1 stuk
234	Vragenlijst (afschrift) met betrekking tot de verveningen ingevuld door baljuw en gemeentebestuur. 30 juni 1811	2 stukken
235	Stukken betreffende de octrooibrieven van Jan Douwes en Hendrik Jacobus te Wolvega om 25 jaar de veerdienst van Wolvega naar Leeuwarden en vice versa te mogen uitoefenen. 1802-1804	1 omslag
236	Extractresolutie van de Minister van Financiën met betrekking tot het waaggeld en het loon van de waagwerkers. Met bijlagen.	1 omslag

Gedrukt 1807

237 Stukken betreffende de maallonen.
1808 1 omslag

X. Armenzorg

238-239 Journalen van de armoortjesgelden. 2 delen

238 1711-1764

239 1764-1809

240 Extract-resolutie van de Staten van Friesland
betreffende de heffing van armengelden voor de
diakonie van de dorpen Wolvega, Sonnega,
Nijelamer en Nijeholtwolde.
20 februari 1789 1 stuk

241 Lijst van bedragen die aan armoortjesgelden zijn
binnengekomen tussen 1792 en 1803. 1 stuk

242 Request van de diakenen van de hervormde
gemeente van Boijl en Noordwolde betreffende de
publieke verkoop van onroerend goed (ten behoeve
van de armenzorg).1796 1 stuk

243 Journaal van de buiten-voogdij van de dorpen
Wolvega, Sonnega, Nijeholtwolde en Nijelamer.
1802-1817 1 deel
N.B. opgericht te Wolvega in 1802 een
zogenaamde Buitenvoogdij over armen die geen lid
van de Nederlands-hervormde kerk zijn.

244 Missiven van de Staten van Friesland aan de
secretaris van Wolvega met betrekking tot het
armoortjesgeld.
2 februari 1808 2 stukken

245 Brief (afschrift) van de armvoogden van het dorp
Wolvega aan Gedeputeerde Staten van Friesland
betreffende financiële bijstand aan Martje Tjokkes
van der Molen.
Zonder datum. 1 stuk

XI. Kerkelijke zaken

246 Lijsten, houdende opgave van bezit, inkomsten en
uitgaven van de kerkvoogdijen van diverse dorpen.
1795 1 omslag

247 Request (afschrift) van de kerkvoogden van Boijl
aan het departementaal bestuur van den Ouden
Ijssel betreffende verhuur van twee huizen met 2 stukken

	landerijen. Met bijlage. 1799	
248	Formulieren (afschriften) houdende opgave van de staat der kerkgebouwen, de behuizing van predikanten en de inkomsten van de kerken van diverse dorpen. 1810	1 pak
249	Rekening van de kerkvoogdij van het dorp Nijeholtpade. 1803 - 1813	1 deel
250	Opgave door de armvoogden van de Roomse gemeente van Oldeholtpade van het onroerend goed dat zij in eigendom hebben. 15 mei 1777	1 stuk
251	Staat van aantallen slachtoffers van de Spaanse inquisitie in de periode 1481-1808. Zonder datum.	1 stuk

XII. Militaire zaken

252	Journal van het "Genootschap van Wapenhandel". 1785 - 1798 N.B. Hierin gesigneerde afschriften van onder andere het conceptreglement van het genootschap (14 april 1785) en het conceptreglement voor de gewapende burgerwacht (19 februari 1796).	1 deel
253	Stukken betreffende het Genootschap van Wapenhandel. 1785 - 1786	1 pak
254	Verklaring van B. W. Kool, kapitein van het Genootschap van Wapenhandel te Wolvega, het resolutieboek van het Genootschap uit de secretarie te hebben gelicht. 30 juli 1795	1 stuk
255	Reglement van het Genootschap van Wapenhandel, alsmede voorstukken. 1785	1 pak
256	Stukken betreffende de inzameling van vrijwillige bijdragen voor het Genootschap van Wapenhandel. 1785-1786	1 omslag
257	Bekendmaking van het Provinciaal bestuur betreffende gevorderde jachtgeweren en munitie. Gedrukt. 6 september 1797	1 stuk

258	Lijsten van aanwezige jachtgeweren in diverse dorpen. Zonder datum.	2 stukken
259	Lijst van de eigenaren van geweren en tassen, die naar Leeuwarden gezonden zullen worden. Zonder datum.	1 stuk
260	Persoonsgegevens met betrekking tot de conscriptie. 1808-1811	1 omslag

XIII. Diversen

261	Notitie (afschrift) van gegevens voor de vervaardiging van een nieuwe landkaart van Nederland. 20 juni 1812	1 katern
262	Staat, houdende opgave van prijzen en winnaars van een verloting 18e eeuw	1 katern

ARCHIEF VAN DE GEMEENTE NOORDWOLDE 1812-OKTOBER 1816

I. Algemene zaken

N.B. Stukken bestemd voor alle drie de gemeenten of waarvan niet kan worden vastgesteld voor welke gemeente ze bedoeld waren zijn onder de gemeente Noordwolde gebracht.

263 - 266	Ingekomen stukken. Met bijlagen. 1812-1815 N.B. Veel extractresoluties van het landelijk en departementaal bestuur.	4 pakken
263	1812	
264	1813	
265	1814	
266	1815	
267	Reglement voor de voorzitters van de Kantonvergaderingen. Gedrukt. Juni 1812 N.B. In de Franse taal.	1 katern

II. Personeel

268	Stukken betreffende de aanstelling van Willem Franken Roderts tot weger van de waag en meter van de Rondemaat. 1813-1814	3 stukken
-----	---	-----------

III. Financiën

269-271	Begrotingen 1813 - 1815.	3 katerns
269	1813	
270	1814	
271	1815	
272-274	Rekeningen 1813-1815.	3 katerns
272	1813	
273	1814	
274	1815	
275-277	Bijlagen van de rekening. 1813-1815	3 pakken
275	1813	
276	1814	

277 1815

IV. Belastingen

278 - 279	Kohieren van belasting op gebouwde eigendommen en deuren en vensters; op ongebouwde eigendommen en op personeel en meubilair. 1813-1814	2 banden
278	1813	
279	1814	
280	Patentkohieren. 1813-1814	1 pak
281	Kohieren van belasting op plezierrijtuigen en het passagegeld. 1814	1 katern
282	Kohieren van belasting op dienstboden. 1814	1 katern
283	Kohier van belastingen in verband met het onderhoud van de departementale wegen, met aantekening van betaling. 1813	3 katerns
284	Register van akten, gepasseerd voor de maire. 1812-1816	1 deel

ARCHIEF VAN DE GEMEENTE SONNEGA 1812-OKTOBER 1816

I. Algemene zaken

N.B. Stukken bestemd voor alle drie de gemeenten, of waarvan niet kan worden vastgesteld voor welke gemeente ze bedoeld waren, zijn onder de gemeente Noordwolde gebracht.

285-288	Ingekomen stukken. Met bijlagen. 1812- 1815 N.B. Veel extract-resoluties van het landelijk en departementaal bestuur.	4 pakken
285	1812	
286	1813	
287	1814	
288	1815	
289 - 293	Concepten van uitgaande brieven van de maire, later schout. 1812-1816	4 pakken 1 omslag
289	1812	
290	1813	1 omslag
291	1814	
292	1815	
293	1816	
294 - 298	Registers van verzonden stukken van de maire (1812-1813), later schout (1814-1816). 1812-1816	5 delen 1 katern
294	Januari 1812-mei 1812	
295	Mei 1812-december 1812	
296	1813-22 november 1813.	
297	1814	
298	1815-1 oktober 1816	1 deel 1 katern

II. Verkiezingen

299	Proces-verbaal van de stemming gehouden voor: 1. de nominatie van de kiezers van het departementaal kiescollege;2. de nominatie van 3. de verkiezing van kandidaten voor de functie	1 pak
-----	---	-------

van vrederechter;
4. de verkiezing van kandidaten voor de functie
van suppleantvrederechter.
Met bijlagen.
16/17 juli 1813

III. Financiën

300-302	Rekeningen 1813-1815	3 katerns
300	1813	
301	1814	
302	1815	
303-306	Bijlagen van de rekening. 1812-1815	3 pakken 1 katern
303	1812	
304	1813	
305	1814	
306	1815	2 katerns
307	Stukken ingekomen bij de gemeente-ontvanger. 1812-1813	1 omslag

IV. Belastingen

a. Diverse belastingen

308-309	Kohieren van belasting op gebouwde eigendommen en deuren en vensters; op ongebouwde eigendommen en op personeel en meubilair. Met bijlagen. 1813-1814	2 pakken
308	1813	
309	1814	
310	Opgave van veranderingen voor het kohier van belasting op deuren en vensters. 12 augustus 1813	1 katern
311	Opgave van veranderingen voor het kohier van belasting op gebouwde eigendommen. 12 augustus 1813	1 stuk
312	Opgave van veranderingen voor de kohieren van belasting op gebouwde goederen en die op ongebouwde goederen.1813	2 katerns

313	Lijst van personen die niet in staat zijn de belasting op personeel en meubilair te betalen. 22 februari 1813	1 stuk
314	Opgave van veranderingen voor het kohier van belasting op personeel en meubilair. 1814-1815	2 katerns
315	Patentkohieren. 1813-1814	1 pak
316	Stukken betreffende patentplichtigen. 1813-1814	1 omslag
317	Kohieren van belasting op plezierrijtuigen en het passagegeld. 1814	1 katern
318	Kohieren van belasting op dienstboden. 1814	1 katern
319	Register van akten, gepasseerd voor de maire. 1812-1816	1 deel
b. Accijnzen.		
320	Kohieren van belasting op het bestiaal. 1813	1 katern
c. Plaatselijke belastingen.		
321	Kohier van quotisatie over de inwoners over geleverde, maar nog niet betaalde paarden, gerequireerd ten gevolge van het keizerlijk decreet van 25 maart 1813. 28 december 1813	1 katern
322	Kohier van quotisatie over de inwoners van Oldelamer om het tractement van de predikant aan te vullen. 22 december 1814	1 katern
323	Kohier (afschrift) van quotisatie over de inwoners van Scherpenzeel om het tractement van de predikant aan te vullen. 24 november 1814	1 katern
324	Kohier van belasting in verband met het onderhoud van de departementale wegen. 1813. N.B. Met aantekening van betaling.	3 katerns
325	Stukken ingekomen bij de gemeente-ontvanger. 1812-1815	2 stukken

V. Bevolking

326	Staat (afschrift) met gegevens betreffende de inwoners. Met bijlage. 1812
N.B. Uitwerking per dorp per huisnummer.	1 omslag
327	Staat met gegevens betreffende de dorpen.
1815	2 stukken

VI. Handel en verkeer, landbouw en veeteelt

328	Notificatie door de maire van het keizerlijk decreet van 29 december 1810 met betrekking tot de verkoop en de verbouw van tabak. Gedrukt. 1 maart 1812	
329	Lijst, houdende opgave van de bezaaiing van de landerijen.
9 september 1812	1 stuk
330	Staat van gegevens betreffende gehoornd vee.
30 juli 1813	1 stuk

VII. Armenzorg

331	Stukken betreffende de financiële bijstand door de diakonie van de Hervormde gemeente van Scherpenzeel aan Jochem Jellis en Barra Jellis, zoons van Jelle Jochems, die in 1794 huwde met Janke Barres en haar verliet in 1800.
1814-1815 | 1 katern |
|-----|---|----------|

VIII. Militaire zaken

332	Lijst van mannen tussen 20 en 60 jaar.
februari 1812	1 katern
333	Staat van landstormplichtigen met opgave van geboortedatum, woonplaats, namen van ouders, burgerlijke staat en beroep.
1813	1 katern
1 stuk
334	Lijst van landstormplichtigen in Sonnega, Oldelamer en Oldetrijne.
Zonder datum	1 stuk
335	Lijst, houdende opgave van medische keuring en uitslag van landstormplichtigen.
24 april 1814	1 stuk
336	Lijst van jongelingen die vóór 1 januari 1815 de zeventienjarige leeftijd hebben bereikt.
8 maart 1815	1 katern

337	Lijst van personen die protest aantekenen, met vermelding van redenen, tegen de inschrijving bij de landmilitie.
24 januari 1814	1 stuk
338	Lijst van personen die niet landstormplichtig zijn, omdat ze in Frankrijk dienst hebben gedaan.
1814	1 stuk
339	Staat van personen behorende tot de landmilitie tussen 46 en 50 jaar; met opgave van geboortedatum, woonplaats, namen van ouders, burgerlijke staat en beroep.
22 januari 1814	1 katern
340	Lijst van mannen tussen de 17 en 45 jaar die zich niet voor de landmilitie hebben laten inschrijven.
15 april 1814	1 katern
341	Staat van militairen, die dienend bij het Franse leger, in Russische gevangenschap zijn geraakt; met opgave van de namen der ouders en andere bijzonderheden.
26 november 1814	1 stuk
342	Staat van geweren van de manschappen van de landstorm.
6 augustus 1815	1 katern
343	Stukken betreffende de vrijstelling van de landmilitie van Hendrik Tjeerds Jager te Munnekeburen, omdat hij in het onderhoud van zijn moeder moet voorzien.
1812	2 stukken

ARCHIEF VAN DE GEMEENTE WOLVEGA 1812 - OKTOBER 1816.

I. Algemene zaken

N.B. Stukken bestemd voor alle drie de gemeenten, of waarvan niet kan worden vastgesteld voor welke gemeente ze bedoeld waren, zijn onder de gemeente Noordwolde gebracht.

344-347	Ingekomen stukken. Met bijlagen. 1812 - 1815 N.B. Veel extract-resoluties van het landelijk en departementaal bestuur.	4 pakken
344	1812	
345	1813	
346	1814	
347	1815	
348-349	Concepten van uitgaande brieven van de maire, later schout. 1813-1814	2 omslagen
348	1813, met tafel.	
3491	814	
350-352	Registers van verzonden stukken. 1812-1816	3 delen
350	1812	
351	Januari 1813-februari 1814	
352	Februari 1814 februari-augustus 1816	
353	Lijst van de stukken door de gewezen secretaris van Weststellingwerf, R. Attema, overhandigd aan de maire. 30 maart 1812	1 stuk

II. Financiën

354	Stukken ingekomen bij de gemeente-ontvanger. 1812-1816	1 pak
355 - 358	Begrotingen. 1812-1815	4 omslagen
355	1812	
356	1813	
357	1814	

358	1815	
359-361	Rekeningen. 1813-1815	3 katerns
359	1813	
360	1814	
361	1815	
362-365	Bijlagen bij de rekening. 1812-1815	2 omslagen 2 pakken
362	1812	1 omslag
363	1813	1 omslag
364	1814	1 pak
365	1815	1 pak
366	Staat van voorschotten van betaling gegeven door de schout in de periode 1813 - 1814. 4 januari 1815	1 katern
367	Ingekomen stukken bij de schout betreffende de liquidatie van de Franse schulden. 15 mei 1816	1 stuk

III. Belastingen

a. Diverse belastingen.

368-369	Kohieren van belasting op gebouwde eigendommen en deuren en vensters, op ongebouwde eigendommen en op personeel en meubilair. 1813-1814	2 banden
368	1813	
369	1814	
370	Staat van huishuren in verband met de belasting op personeel en meubilair. 1814	2 katerns
371	Staat van veranderingen op het kohier van belasting op personeel en meubilair. 21 september 1814	1 katern
372	Patentkohieren. 1813-1814	1 pak

373	Kohieren van belasting op dienstboden. 1814	1 katern
374	Kohieren van belasting op plezierrijtuigen en het passagegeld.	1 katern
375	Register van akten, gepasseerd voor de maire, met toevoeging van wat aan recht betaald is. 1812-1816	1 deel
376	Opgave (afschrift) van veranderingen op het kohier van belasting op personeel en meubilair. September 1816	1 stuk
<i>b. Accijnzen.</i>		
377	Kohieren van belasting op bestiaal. 1813	1 katern
<i>c. Plaatselijke belastingen.</i>		
378	Stukken ingekomen bij de gemeente-ontvanger. 1813	3 stukken
379	Kohieren van quotisatie van opcenten op de belastingen van gebouwde eigendommen, van patenten en van personeel en meubilair vanwege de aan de keizer aangeboden ruiters en paarden. Met bijlagen. 14 september 1813	3 katerns 5 stukken
380	Kohier van quotisatie voor de geleverde, maar nog niet betaalde trekpaarden, gerequireerd op keizerlijk decreet van 25 maart 1813. 28 december 1813	1 katern
IV. Bevolking		
381	Staat met gegevens betreffende de inwoners. 1812	1 stuk
382	Lijst (afschrift) van overledenen. 1813-1814	1 omslag
383	Staat van ingekomen personen. December 1813-september 1814	1 stuk
384	Lijst houdende de opgave van de aantallen geboor- ten, huwelijken en sterfgevallen, opgemaakt door de schout. 7 mei 1814	1 stuk
V. Handel en verkeer		
385	Stukken betreffende het transport van onder andere	1 omslag

lijst van zijn compagnie en die van de overige
manschappen.
8 oktober 1814

397	Sterlite staten van diverse compagnieën van het 4e bataillon Landstorm.
1814-1815	1 omslag
398	Rangeerlijsten van diverse compagnieën van het 4e bataillon Landstorm.
[1815?]	2 katerns
399	Brieven, ingekomen bij de commandant van het 4e bataillon van diverse compagnieën.
1815	1 omslag
400	Rekening voor het bataillon Landstorm voor de levering van onderscheidingstekenen, met afzonderlijke opgave van de prijs per stuk.
1814	2 stukken
401	Lijsten van leveranties met kwitanties, voor de 5e compagnie, 4e bataillon Landstorm.
1814-1815	1 omslag
402	Staten van ontvangen en niet ontvangen boeten van dienaren van verschillende compagnieën Landstorm.
1814-1815	1 omslag

**GEDRUKTE DELEN, DIE ZICH BIJ HET ARCHIEF BEVONDEN, ZONDER ERTOE
TE BEHOREN EN DAAROM OOK NIET IN DE INVENTARIS ZIJN OPGENOMEN.**

Kohier der stemmen van Oostergo van de jaren 1640 en 1698.

Kohier der stemmen van de Wouden van de jaren 1640 en 1698. N.B. Stellingwerfwesteinde is de laatste in het deel beschreven grietenij.

Kohieren der stemmen van Zeven-Wolden van de jaren 1640 en 1728.
N.B. Stellingwerfwesteinde, pagina's 375 - 491.

Statuten, ordonnantiën en costumen van Friesland volgens de resolutie van 11 april 1716. Gedrukt 1723.

Alphabetisch register op het algemeen repertorium op het Groot Plakkaat- en charterboek van Friesland, J. van Leeuwen, Workum, 1857.